

Håndbok for ettårs ungdomsutveksling Rotary Norge

Dato: 23. mars 2021
Revidert: Revisjon 1.2 03.02.2024

Contents

ROTARY UNGDOMSUTVEKSLING I NORGE.....	3
OPPGAVER OG ANSVAR	3
Forkortelser:.....	3
Multidistriktet koordinerer aktivitet i Norge	3
Distriktene og DYEO er ansvarlig for	4
Klubbenes ansvar.....	4
Vedr. Pkt. 4: Skoleplass til studenten.....	4
Vedr. pkt. 5: Guarantee Form – (fra studentens søknad)	5
Vedr. pkt. 6: Sertifisering	5
Vedr. pkt. 7: Bankkonto/brukskonto	5
Vedr. pkt. 8: Bankkonto for Emergency fund.....	5
Vedr. pkt. 9: Ankomst til Norge	6
Vedr. pkt. 10: Oppholdstillatelse/visum.....	6
Vedr. pkt.11: Til folkeregisteret	6
Vedr. Pkt. 12: Billetter og forsikringspapirer.....	7
Vedr. pkt. 14: Ivareta studenten.....	7
Vedr. pkt.15: Innlemme studenten i Rotaryklubben	8
Vedr. pkt. 16: Regelverk og forventninger til studenten.....	9
Hjemsendelse ved early return	9
Vedr. pkt. 17: Reisevirksomhet.....	10
Vedr. pkt 17: Forberede og tilrettelegge hjemreisen.....	12
Vertsfamiliens rolle	12
Være familiemedlem, ikke gjest.....	12
Språk	12
Økonomi	12
Besøk fra hjemlandet	12
Overholdelse av reglene	13
Forhold der studenten er utsatt for ulykke, vold eller overgrep	13
ØKONOMI	13
Vedlegg:	15
Vedlegg 1 Erklæring – for vertsfamilier, klubbens tillitsvalgte og frivillige	16
Vedlegg 2 Kontaktpersoner i systemet 20XX-20XX.....	17
Vedlegg 3 Rotary exchange student in Norway and parents accept their son/daughter to travel.....	18
Vedlegg 4 Informasjon fra UDI om oppholdstillatelse.....	19
Vedlegg 5 Rules and conditions in Norway	20

Vedlegg 6 Advarsel om tidlig hjemsendelse (early return)	23
Vedlegg 7A First night questions	24
First Night Questions	24
Vedlegg 7B Second Day Questions.....	30
Vedlegg 8 Retningslinjer for rapportering og behandling ved anklager om misbruk eller trakassering. ...	29

ROTARY UNGDOMSUTVEKSLING I NORGE

Rotary Ungdomsutveksling er en del av Rotarys internasjonale arbeid for fred. Rotary markedsfører seg som en trygg og sikker organisasjon å reise med som utvekslingsstudent. Dette forplikter klubber og andre som skal være med i støtteapparatet rundt studenten. Det er derfor viktig at rådgiver og vertsfamilie er godt kjent med hva som skjer og hva som forventes slik at vi oppfyller Rotarys intensjon med utvekslingen.

Denne håndboken er ment som informasjon og oppslagsverk for distrikt, klubb, klubbrådgivere, klubbansvarlig og vertsfamilier for ungdomsutvekslingen. Her er ansvar og oppgaver for de ulike rollenehaverne listet opp, og beskrevet.

Det er viktig at klubben og klubbrådgiver tar ansvaret for at alt fungerer, og det er selvsagt i orden å fordele oppgavene mellom vertsfamilie og rådgiver etter hva som er mest hensiktsmessig.

OPPGAVER OG ANSVAR

Forkortelser:

MDYEO	Multi District Youth Exchange Officer	ansvarlig på landsbasis
DYEO	District Youth Exchange Officer	distriktsansvarlig
CYEO	Club Youth Exchange Officer	klubbansvarlig
CC	Club Counsellor	Rådgiver i klubben

Multidistriktet koordinerer aktivitet i Norge

Multidistriktet er et samordnings-, støtte og serviceorgan overfor de 6 distriktene i Norge. MDYEO skal sammen med korrespondentene bistå distriktene i ungdomsutvekslings-arbeidet. Multidistriktet har også en formell rolle dersom vanskelige eller kritiske situasjoner med studentene oppstår.

Korrespondentene er ansvarlig for:

- å etablere kontakt med aktuelle distrikter og utvekslingsansvarlige i andre land og å foreta det praktiske arbeidet i forkant av hver enkelt utveksling mellom Norge og de andre nasjonene
- Å sende søknaden til innkommende student til vertsklubbens CC/CYEO og DYEO
- Å sende ut korrespondentbrev til studenter, rådgivere og DYEO om multidistriktets aktiviteter, og legge dette inn i ungdomsutvekslingens database
- kommunikasjon med studentens hjemland/sponsorklubb, DYEO og MDYEO ved tidlig hjemsendelse

MDYEO er ansvarlig for:

- språkkurs for innkommende studenter (i september og januar)
- årlig Norgestur
- samordning av felles treff som julemøte, Holmenkolltreff, Winter Camp og Høstmøte

Distriktene og DYEО er ansvarlig for

I hvert distrikt har guvernøren utpekt en Distriktsansvarlig, DYEО og en sertifisert Youth Protection Officer.

DYEО oppgaver:

- markedsføring av Rotary sin ungdomsutveksling overfor klubber, AG'er og i distriktet generelt
- info/opplæring og sertifisering av rådgivere for innkommende studenter
- å arrangere ambassadørkurs for utreisende studenter
- å sende ut informasjon om distriktets aktiviteter til student og rådgivere
- bistå rådgiver ved problemer underveis i utvekslingen
- godkjenne innkommende studenters reisevirksomhet
- å systematisk følge opp studentene
- utstede diplom til studenter som fullfører utvekslingsåret
- Følger opp årlig distriktsertifisering av ungdomsutveksling fra Rotary International

Klubbenes ansvar

Klubbpresidenten utpeker en CYEO, Club Youth Exchange Officer, som planlegger, implementerer og støtter opp under alle ungdomsprogrammer i Rotary.

Klubbene er ansvarlige for å:

1. Oppnevne en rådgiver som skal være DYEОs kontaktperson i klubben, og som ivaretar alle oppgavene under
2. Kontakte studenten så snart de får informasjon om hvem som kommer
3. Sørge for viderefremidling av søknad, håndbok og annen relevant informasjon til vertsfamiliene
4. Kontakte inntakskontoret i fylket for å sikre skoleplass
5. Fylle ut og signere Guarantee Form i studentens søknad
6. Sertifisere alle medlemmer over 18 år i alle vertsfamilier (**Vedlegg 1**)
7. Opprette bankkonto/brukskonto for studenten
8. Opprette konto for Emergency Fund sammen med studenten
9. Avtale ankomstdato med korrespondenten
10. Avtale møte med politiet for oppholdstillatelse/visum
11. Følge opp innmelding i Folkeregisteret og tildeling av fastlege
12. Sjekke, kopiere og oppbevare studentens forsikringspapirer og billetter
13. Fylle i skjema med kontaktinfo og gi studenten (**Vedlegg 2**)
14. Ivareta studenten
15. Innlemme studenten i Rotaryklubben
16. Gå gjennom regelverk og forventninger sammen med studenten
17. Sørge for utfylling og signering av «Parents accept to travel» ved reisevirksomhet (**Vedlegg 3**)
18. Forberede og tilrettelegge hjemreise
19. Forhold der studenten er utsatt for overgrep/vold og ved ulykker/død
20. Følge opp at studenten får lommepenger hver måned

Vedr. Pkt. 4: Skoleplass til studenten

CYEO eller rådgiver tar kontakt med inntakskontoret i fylket så snart klubben vet at de skal ta imot student. Rådgiver bør informere om at klubben tar imot student som vil trenge skoleplass fra hhv. august el. januar. Inntakskontoret vil sende søknadsskjema til klubbrådgiver, som fyller ut nødvendige data om studenten og returnerer dette til inntakskontoret.

CYEO eller rådgiver skal også ta kontakt med aktuell skole og si fra at det kommer student. Norske videregående skoler er forpliktet til å ta imot og skaffe plass til utvekslingsstudenter. Studenten skal innplasseres 2. klasse, eventuelt 1. klasse på videregående skole. NB ikke 3. klasse.

Vi anbefaler at rådgiver snakker med skolen om muligheter til ekstra norskopplæring og hvilke kriterier som ligger til grunn for oppholdet/ forventninger til skolen. Se eget pkt om skolen under.

Skolegangen er grunnlaget for at studentene får oppholdstillatelse i Norge. Dette dokumenteres via Guarantee Form, som må stemples og signeres av fylkets opptakskontor eller skolen.

Vedr. pkt. 5: Guarantee Form – (fra studentens søknad)

Før ankomst skal Guarantee Form (GF) fylles ut, inkl. stempel og signatur fra skolen. GF skal snarest mulig videresendes til DYEO for signering og videresending til korrespondent. Studentene skal søke om visum og oppholdstillatelse til Norge før de kommer. Det kan det ta lang tid og det er derfor viktig at GF returneres raskt. Klubben beholder originalen før den sendes som fil til DYEO for endelig signering.

NB! Det er svært viktig at dette dokumentet er fullstendig, korrekt utfyllt og bruk en editerbar versjon av pdf for å gjøre den leselig. Prøv om mulig å samle flest signaturer for å unngå mange scanninger.

Vedr. pkt. 6: Sertifisering

Før ankomst skal de som har ansvar for studentene sertifiseres. Dette er vi pålagt å gjøre for å bli godkjent/sertifisert av Rotary International til å drive med utveksling. Vår sertifisering innebærer en grundig gjennomgang av denne håndboken. Deretter skal alle signere en erklæring som forplikter vedkommende til å følge det som står i håndboken med vedlegg. I erklæringen skal rådgiver signere på at politiattest er forevist. For å kunne søke politiattest må formålsattest legges ved. Denne utstedes av DYEO. Politiattesten beholdes av eieren.

DYEO har ansvar for at rådgiver/CYEO blir sertifisert og disse skal videre sertifisere alle over 18 år i vertsfamilien, klubb-president og medlemmer i klubbens utvekslingskomite. De signerte erklæringene og politiattest oppbevares av vedkommende selv etter fremvisning til rådgiver.

Gjennomgang av reglene som studenten har signert på å følge skal gjennomgås som en del av sertifiseringen.

Vedr. pkt. 7: Bankkonto/brukskonto

Studenten skal den 5. hver måned under oppholdet motta lommepenger fra klubben. Det kan være vanskelig å opprette bankkonto på utvekslingsstudenter under 18 år i Norge. For at studenten skal kunne ha sine egne penger og motta månedspenger fra klubben på konto, anbefales det at klubbens kasserer oppretter en klubbkonto for utveksling. Den kan benyttes av studenten under oppholdet i Norge. Dette bør være likt for alle, uansett om de er over eller under 18 år. En annen mulighet er at rådgiver oppretter en konto i sitt eget navn og gir studenten disposisjonsrett til kontoen og lar studenten benytte rådgivers bankkort til kontoen. Det skal kun være en brukskonto uten kredittmuligheter. Den kontoen kan med fordel opprettes før studenten kommer slik at alt er klart til den kommer. Ta kontakt med aktuell bank for å få best mulig løsning.

Vedr. pkt. 8: Bankkonto for Emergency fund

Studenten skal før den kommer få beskjed fra korrespondenten om at de skal medbringe et beløp (4.000NOK p.t.) som er spesifisert i korrespondentbrevet, og som er sikkerhet i tilfelle det oppstår noe spesielt; f.eks. ved behov for rask returbillett eller lignende. Pengene settes inn på separat konto. Studenten skal få frigitt disse pengene noen uker før hjemreise om alt har gått greit.

Vedr. pkt. 9: Ankomst til Norge

Ankomst-tidspunkt for studenten skal være slik at de kommer til Norge ca en uke før skolen starter. Studenten får beskjed om ca tidspunkt i brev fra multidistriktet og med beskjed om at eksakt dato skal avtales med rådgiver/vertsfamilie. Kopi av dette skrivet skal sendes til klubben. Det er klubben/rådgiver som bestemmer eksakt ankomstdato for studenten og meddeler dette til studenten.

Klubben ved rådgiver skal påse at studenten blir møtt og hentet på flyplassen. Det er positivt og ønskelig at både vertsfamilie/rådgiver/klubbansvarlig møter på flyplassen og ønsker studentene velkommen ved ankomst. Vær ikke redd for å bli for mange.

Det er viktig at studenten blir kjent med klubb og vertsfamilier. Det anbefales at rådgiver eller en av vertsfamiliene tidlig lager en velkomstsamling der studenten får hilse på vertsfamiliene og kontaktpersoner i klubben.

Vedr. pkt. 10: Oppholdstillatelse/visum

NB! Alle studenter som kommer til Norge må ha oppholdstillatelse. Studenter fra en del land må også ha visum. I korrespondentbrevet får studenten informasjon om hva det må søkes om, og hvordan dette gjøres før studenten kommer til Norge. Dersom visum er nødvendig må det alltid ordnes før studenten kommer hit, ellers vil den bli stoppet på første flyplass innen Schengen-området, og sendt hjem. Se vedlegg 4.

Alle utenfor EU/EØS skal søke om oppholdstillatelse til UDI før de kommer til Norge. Utsveklingsstudenter i Rotary kan imidlertid søke om oppholdstillatelse etter at de kommer til Norge, men det kan ta mange uker før oppholdstillatelsen er behandlet og godkjent. Studentens signerte Guarantee Form er da i tilfelle bevis ved innreise på at vedkommende er Rotary utveklingsstudent, og GF må være tilgjengelig på flyplassen.

For studenter som ikke har søkt om opphold før de kommer til Norge, må dette gjøres på UDI sine nettsider. Fremgangsmåten er beskrevet i korrespondentbrevet som ligger i databasen under studentens navn.

For ytterligere informasjon samt forankring til regelverket, se **vedlegg 4**.

Til politiet

Rådgiver skal avtale møte hos nærmeste politimyndighet så snart som mulig og **innen syv dager etter ankomst**, for å sammen med studenten levere søknaden om oppholdstillatelse slik at denne kan vedtas og oppholdskort utstedes. **NB! Dette gjelder selv om visumet for innreise og oppholdstillatelse er ordnet på forhånd.** Ventetiden på time kan sjekkes på politiet.no. Alle politidistriktene har delegert myndighet til å gi oppholdstillatelse/saksbehandle dette selv.

Når studentene har fått oppholdstillatelse mottar de et Oppholdskort. Dette erstatter tidligere stempel i passet. **NB! Oppholdskortet må medbringes dersom studenten skal ut av Norge, dvs er like viktig som pass/legitimasjon.**

Vedr. pkt.11: Til folkeregisteret

Så snart oppholdstillatelsen er i orden skal studenten meldes innflyttet i landet. Det er krav til personnummer ved opphold lenger enn 6 mnd. Studenten får brev om han/hun skal være i landet lenger enn 6 mnd., og dette må bekreftes for å få norsk personnummer. Derfor er registrering av adresse essensielt. Bruk adresse til første vertsfamilie eller rådgiver, og husk å oppdatere studentens adresse på Skatteetaten.no ved bytte av vertsfamilie for å sikre at studenten får alt av dokumenter fra UDI, Politiet, Skatteetaten m.m.

Skatteetaten utsteder personnummer i løpet av ca. 2 uker, forutsett at studenten har svar på brevet fra Skatteetaten og bekreftet at de skal være i Norge lenger enn 6 mnd. Studenten blir da normalt automatisk meldt inn i trygdesystemet. Sjekk med NAV slik at dere er sikre på at studenten blir innmeldt slik at de får rettigheter som nordmenn i forbindelse med lege og helseforhold. Personnummeret brukes også for å få opprette bankkonto for studenter over 18 år.

Vær oppmerksom at det kan forekomme endringer. Vi oppfordrer derfor at man går inn på UDI.no.

For EØS-borgere er prosessen enklere.

Lege

Etter innmelding i folkeregisteret må studenten velge fastlege på helsenorge.no. Det er viktig at vertsfamilien følger opp at dette går i orden. Legen føres opp på skjema for studentens kontaktpersoner (**Vedlegg 2**).

Foreldrene har signert på at de overlater til vertsførelde og vertsklubb å ta avgjørelser vedr. studentens helse.

Ved. Pkt. 12: Billetter og forsikringspapirer

Forsikring skal i utgangspunktet være i orden før studenten kommer. Rådgiver skal påse at studenten har forsikring og ta kopi av studentens forsikringsdokumenter og oppbevare originalene på et sikkert sted. Dersom det er nødvendig bør rådgiver bistå og få ordnet forsikring; ta kontakt med multidistriktet for veiledning om godkjent forsikring. Studenter fra Mexico og Brasil har i en del tilfeller fått ordnet forsikring i Norge via korrespondenten i Norge. Europeiske kan også tilby forsikring til alle studentene inntil de er inne i det norske helsesystemet, dvs inntil de er registrert i folkeregisteret.

Aktiviteter som ikke dekkes av studentens forsikring er i utgangspunktet ikke tillatt.

Det finnes imidlertid mulighet for å tegne ekstra forsikring for en del aktiviteter, og dette kan være aktuelt for Norgesturen som arrangeres av Rotary hver sommer. Da blir forsikringspapirene sendt ut på forhånd, da bl.a. foreldre i hjemlandet også må signere på dokumentene. Vi har et ansvar å ivareta for sikker utveksling og hvert tilfelle vurderes ut fra studentens evner, arrangørens kvalifikasjoner og risiko generelt.-

Rådgiver må påse at billetten som studenten har med seg blir booket om innen aktuelle frister. De fleste må booke om billetten. Rådgiver bør ved ankomst se på returbillettene om de har korrekt returdato. Ellers skal rådgiver påse at billettene blir booket om i god tid innenfor den tidsfrist som er satt av flyselskapet. Det kan tilkomme et gebyr når billetten bookes om. Beløpet varierer fra flyselskap til flyselskap. Det er vanligvis foreldrene i hjemlandet som gjør dette med utgangspunkt i at billetten er bestilt fra hjemlandet. Det er viktig at studenten har gjennomgående billett. Dette må sjekkes av rådgiver.

Vedr. pkt. 14: Ivareta studenten

Klubbrådgiveren er studentens talsperson, tilrettelegger og fortrolige samtalepartner og det er viktig at det legges til rette for god og fortrolig kontakt fra første dag. Rådgiver skal ha kontakt med studenten før ankomst. Da rådgiver skal være en nøytral person som studenten skal kunne komme til med fortrolige saker, skal rådgiver aldri være en av vertsfamiliene. Det anbefales at student og rådgiver er av samme kjønn.

Det er viktig at rådgiveren har en aktiv rolle overfor studenten og selv tar initiativ til kontakt for å sjekke ut at alt går bra. **Det anbefales kontakt minst en gang per uke.** Rådgiver skal også legge til rette for at **studenten kommer på Rotary klubbens møter** etc. og ordne skyss dersom ikke vertsførelde er medlem eller kan bistå.

Rådgiver skal ha kontakt med vertsfamiliene og sørge for at de blir kjent med hvilke forventninger og oppgaver de har som vertsfamilie. Dersom ikke familien er med i Rotary bør det også informeres om hva Rotary er og målet med Rotarys utveksling.

Skolen

Det kan avtales mellom rådgiver og vertsforeldre hvem som skal ha den formelle kontakten med skolen: det er vanlig at det er vertsfamilien som har oppfølgingen av studenten, på slik linje med egne barn, og at det gis beskjed til skolen om at de skal bli innkalt til foreldremøter m.v. Men det er rådgiver som har det endelige ansvaret for at skolen fungerer så det er viktig med tett kommunikasjon mellom vertsfamilie og rådgiver.

Ut over å skaffe skoleplass, må rådgiver sørge for at studenten blir tatt godt imot på skolen. Det anbefales at rådgiver og student har et informasjonsmøte med kontaktlærer på skolen rett før skolestart. Rådgiver må informere studentens kontaktlærer om hvem som er vertsfamilie. Rådgiver har ansvar for å informere skolen om Rotarys krav til skolegangen samt følge opp at studenten fungerer bra på skolen. Det er fint om skolen vil tilrettelegge for norskopplæring og integrering med norsk ungdom, gjerne en fadderordning med andre elever.

Rådgiver skal også informere skolen om Rotarys arrangementer som går i skoletiden, og avtale at det gis godkjent fravær for deltakelse på arrangementene. Det er viktig å informere studentene om fraværsgrensen for videregående skoler, og at for mye fravær kan resultere i utvisning fra skolen, og at grunnlaget for oppholdstillatelsen da ikke lenger vil være tilstede, som igjen vil føre til at studenten må reise hjem.

Skolebøker og skoleskyss

Det er Rotaryklubben som er ansvarlig for at studenten har skolebøker og sørge for at studenten har forsvarlig skyss til skolen. Dersom det ikke er gratis skolebøker, tar rådgiver kontakt med skolen og spør om muligheten for å låne bøker/utstyr, og ellers om det er hensiktsmessig å vente med å anskaffe en del av bøkene til studenten er bedre i norsk.

Men husk at skolen får tilskudd til å ha utvekslingsstudent på lik linje med ordinære studenter, og har krav på samme utstyr som norske elever.

Skoleskyss ordnes i henhold til lokale ordninger, dette må klubben sjekke.

Vedr. pkt.15: Innlemme studenten i Rotaryklubben

Studenten bør presenteres for klubben ved første anledning. Rådgiver skal sørge for at studenten blir kjent med klubbmedlemmene, at studentens foredrag om seg selv og hjemlandet settes på klubbprogrammet. Rådgiver bør også informere naboklubbene om studenten og anmode om å invitere denne på klubbbesøk. Studenten er å anse som Rotary medlem i utvekslingsåret og **bør fortrinnsvis møte på alle klubbmøter**. Det anbefales sterkt at studenten på hvert møte sier noen ord på norsk, for eksempel hva den har opplevd siste uken. Dette har vi erfaring med at styrker kontakten mellom klubb og student, studenten lærer raskere norsk, den får erfaring i å snakke i forsamlinger og ikke minst er det lettere for klubbmedlemmene å engasjere seg i studenten og invitere den med på ulike aktiviteter.

Klubbens engasjement for studenten er en kritisk suksessfaktor og bør forberedes godt, - slik at klubbens medlemmer engasjerer seg og utfører vertskapsrollen til beste for både student og klubb og oppfyller Rotarys intensjoner med utvekslingen.

Rådgiver/CYEO bør lage forslag til hvordan klubbmedlemmene skal involvere seg i studenten, - gjerne med forpliktelse på konkrete utflukter/besøk, og **følge opp** at dette gjennomføres. Det er viktig at studenten føler at den er kommet til en versklubb og ikke bare en vertsfamilie. Rådgiver/CYEO må informere klubben om de aktuelle regler og forhold som gjelder studenten.

Vedr. pkt. 16: Regelverk og forventninger til studenten

Rådgiver bør klargjøre forventninger og regler med studenten så snart som mulig. Dette er viktig for å få et vellykket opphold og kan hindre hjemsending av studenter før tiden. Aktuelle tema her: Rotarys regelverk, 4D'er, reiser, obligatorisk skolegang, å prioritere Rotary foran andre aktiviteter, lære norsk, være positiv og deltakende, møte på Rotary møter, informere på hvert Rotary møte hva som har skjedd siste uken, 30 – 40 minutters foredrag om seg selv og hjemlandet, begrenset kontakt med hjemlandet, begrense bruk av mobil og sosiale medier slik at det ikke går ut over lokale sosiale aktiviteter og familietid m.m.

I søknaden er det to sider som omhandler Rotarys regler som studenten må forholde seg til, og dette er signert av student og dennes foreldre/foresatte. Student og foreldre har også signert et skriv med regler som gjelder spesielt for Norge (**Vedlegg 5**).

Disse ovennevnte dokumenter handler bl.a. om overholdelse av Norges Lover. Selv om studenten har fylt 18 år og egentlig er myndig, har denne signert på at han/hun forplikter seg til å følge reglene til Rotary som om de er umyndige. Rådgiver må informere skolen om dette.

Det er avgjørende at vertsfamilie og rådgiver har satt seg inn i hva som står i søknaden og korrespondentbrevet slik at de vet hvilke regler de skal forholde seg til.

De 4 D 'er

No Drugs

Her er vi restriktive og hjemsendelse er normal prosedyre.

No Drinking

Her praktiserer vi at det er ok å gi et glass vin eller øl til maten i vertsfamilien der dette naturlig hører med. Det er ikke akseptert at studenten er på byen eller på hjemmefester og lignende med andre ungdommer og nyter alkohol. Her gis det en advarsel, klubben/rådgiver skriver en avtale med studenten om akseptabel oppførsel framover og følgene av overtredelse; «gult kort». Hjemsendelse ved ny overtredelse.

No Driving

Det er ikke lov å kjøre motoriserte kjøretøy. Dette har generelt med sikkerhet å gjøre og det har også med forsikringen å gjøre, og er helt uaktuelt selv om studenten har førerkort fra hjemlandet. Det er heller ikke lov å sitte på med motorsykkel.

No Dating

Studentene får som regel mange gode venner i utvekslingsåret, og det er også vanlig at noen blir mer enn gode venner. Dette er ikke hjemsendelsesgrunn alene. Poenget med utveksling er å være åpen og engasjert og lære om vår kultur, levested og språk. Dersom studenten blir så oppslukt av et annet menneske at den ikke får med seg det som skjer i omgivelsene, faller grunnlaget for utvekslingen bort og vedkommende hjemsendes.

Hjemsendelse ved early return

er aktuelt dersom:

- det har vært brudd på ovennevnte regler (inkl. norsk lov), eller
- det over tid viser seg at studenten ikke fungerer i vertsfamilie, skole, Rotaryklubb, vennekrets og/eller lokalmiljø, eller
- studenten ikke er interessert i å følge opp Rotarys intensjon med utvekslingen.

Det forutsettes at det har vært gjort forsøk for å hjelpe studenten til å finne seg til rette, og at rådgiver og andre ressurspersoner har bistått. Å sende bekymringsmelding til sponsorklubben i hjemlandet har

vært brukt med hell tidligere. Bekymringsmeldingen sendes via DYE0 og korrespondent. Dersom dette ikke har hjulpet vil man måtte vurdere om å avslutte utvekslingsåret for studenten. Hjemsendelse må skje så tidlig som mulig etter at avgjørelse er tatt.

Saksgang ved early return

- Dersom klubben begynner å vurdere tidlig hjemsendelse skal DYE0 involveres umiddelbart. DYE0 vil varsle Korrespondent som tar relevant kontakt med sponsorklubb og -distrikt. Klubben kontakter DYE0, som informerer Korrespondent og MDYE0
- Rådgiver informerer og involverer vertsfamilie, skole og vertsklubb
- Faktabeskrivelse nedtegnes av rådgiver; hendelsesforløp og studentens historie, sted, dato, personer m.v.
- Det skal dokumenteres at studenten har fått en advarsel (**Vedlegg 6**)
- DYE0 innkaller til møte med rådgiver og vertsfamilie for gjennomgang av ovennevnte dokumentasjon som er bakgrunn for vurdering av tidlig hjemsendelse
- DYE0 skal sammen med rådgiver/klubb innstille, og alt dokumenteres skriftlig

NB!

Det er meget viktig at vår kontakt og sponsorklubb i studentens hjemland blir orientert om situasjonen på et så tidlig tidspunkt som mulig, slik at de har hatt mulighet til å forklare studenten at han/hun må endre atferd, dersom han/hun skal unngå å bli sendt hjem. Husk at **all kontakt med studentens hjemland skal foregå via korrespondenten**.

Endelig avgjørelse om hjemsendelse tas av DG i samråd med MDYE0, ihht Youth Exchange Handbook 2019, s.35. Bestilling av billetter blir ordnet av hjemlandet etter avtale med foreldre og Rotary-kontakt i studentens hjemland..

Vedr. pkt. 17: Reisevirksomhet

All reisevirksomhet må følge Rotarys regelverk slik det er beskrevet under dette punktet, og et Agreement To Travel-skjema må fylles ut og signeres av DYE0 (**Vedlegg 3**). Husk at formålet med regelverket og skjemaet er å ivareta studentens sikkerhet, ved at man til enhver tid under studentens reise vet hvor studenten er, og hvem som er den voksne ansvarlige for studenten.

Reising er et tema som ofte skaper utfordringer og lett glir ut dersom noen får lov til mer enn andre, og studentene snakker seg imellom. Det er derfor viktig å opptre konsekvent og likt på landsbasis.

Uten at foreldrene har underskrevet på regelverket som nevnt over, kan ikke studenten få delta på reiser under oppholdet.

Det er viktig å informere studenten om at vertsfamilier egentlig ikke har noen forpliktelse til å ta studenten med på sine ferier eller å sørge for turer. I tilfeller hvor vertsfamilien må reise bort og ikke kan ta studenten med, må de i GOD TID varsle rådgiver, som må skaffe alternativ vertsfamilie for perioden.

NB: Alle reiser er å betrakte som enkeltstående – og samme prosedyre må gjentas før hver reise. Vurder unntak ved ukentlige eller faste aktiviteter som studenten deltar på.

VIKTIG: Vær restriktiv med reise-tillatelser. Studentene er her for å lære om vår kultur, språk, folk og fremfor alt for å gå på skole. Enkelte skoler har reagert på enkelte studenters utstrakte reisevirksomhet, hvilket gjør det vanskeligere å få ønsket skoleplass neste år. Erfaringer viser at de fleste reiser relativt mye med sine vertsfamilier både i inn- og utland. I tillegg arrangerer Rotary flere samlinger/turer.

Rotary Internasjonal og Multidistrikt Norge KAN TILLATE:

- Klasse-/skoleturer i inn-/ og utland, forutsatt at reisen er planlagt og foretas i skolens regi, med oppnevnt ansvarlig leder, og med angivelse av alle overnattingssteder på hele turen. (navn, adresse og telefon).

- Reiser i Norge med vertsfamilie, rotarianere og andre voksne som rådgiver har godkjent.
 - o Turene må ikke kollidere med Distriktets eller Multidistriktets obligatoriske arrangement for studentene.
- Reiser utenfor Norge med vertsfamilie, rotarianere og andre voksne som rådgiver har godkjent. Forutsetning som ved reiser i Norge, men i tillegg må student eller DYEO først innhente tillatelse fra foreldre/foresatte i hjemlandet.
- Reiser alene innen sitt nærområde (kan utvides til maksimum eget Rotary distrikt) på dagsturer, forutsatt vertsfamiliens og rådgivers/ klubbens tillatelse. Vertsfamilie eller rådgiver må alltid ha oversikt over hvor studenten befinner seg. Rådgiver må bruke skjønn i forhold til sikkerhet ved grensetilfeller.
- Reiser alene til annet Rotary-distrikt i Norge forutsatt:
 - o at lange reiser skjer med fly uten mellomlanding.
 - o Rotary v/DYEO kan godta alternativer der dette er klart mer hensiktsmessig og sikkerheten ivaretas.
 - o at studenten har fått en invitasjon fra de voksne på bestemmelsesstedet.
 - o at voksne eller Rotarianere fra vertsklubben følger studenten til flyplassen/avreisested og forsikrer seg om at studenten er vel om bord og
 - o at det er voksne som tar imot studenten ved ankomst, og
 - o at studentens rådgiver før avreisen har mottatt bekreftelse fra den Rotarianer som henter vedkommende ved ankomst.
- Reiser alene til annet land forutsatt:
 - o at reisen skjer med fly uten mellomlanding.
 - o at studenten har fått en invitasjon fra en Rotaryklubb i utlandet som tar ansvar for studenten under oppholdet.
 - o at vertsførelde eller noen fra Rotaryklubben i Norge følger studentene til flyplassen ved avreise, og henter ved hjemkomst.
 - o at en rotarianer fra aktuell klubb i utlandet møter studenten på flyplassen og bringer den tilbake ved hjemreise for forsikrer seg om at studenten er vel om bord.

TILLATER IKKE:

- at studenten reiser alene eller med jevnaldrende utenfor sitt nærområde.
- overnattingsturer uten voksne til stede. **Med voksne menes at de minimum er foreldregenerasjon i forhold til studenten.**
- at studenten reiser i skoletiden ut over reise til godkjente Rotary-arrangementer. Ut over dette skal skolens regler for lovlig fravær følges.
- "Hitch-Hiking" eller "Inter-Rail"

Forholdsregler for samtlige reiser, med eller uten overnatting:

FØR REISEN skal studenten:

- Legge fram invitasjon fra familien/menneskene studenten skal besøke/bo hos. Eller vertsførelde har vært i personlig kontakt med disse slik at vi vet at de ønsker besøk.
- Innhente SKRIFTLIG tillatelse signert av sine foreldre/foresatte i hjemlandet, hvor de også fritar Rotary for ansvar for reisen. Gjelder reise til utlandet og lengre reiser utenfor eget Rotary-distrikt.
- Innhente tillatelse fra sin vertsfamilie og rådgiver/klubb.
- Legge fram reiserute med angivelse av samtlige avganger og ankomster.
- Legge fram navn, adresse og telefon til dem studenten skal besøke/bo hos.
- Oversende de ovennevnte dokumentasjoner til DYEO, eller vertsførelde/rådgiver tar kontakt med DYEO. DYEO må ha godkjent reisen før den starter.

Vedr. pkt 17: Forberede og tilrettelegge hjemreisen

Klubben/rådgiver bør sørge for en avskjedsmarkering for studenten og sørge for at den får med seg klubbvimpel tilbake til Rotaryklubben i hjemlandet, samt diplom utstedt av DYEO. For å få godkjent diplom for oppholdet må de ha vært her minimum ut skoleåret evt. minst 10 måneder for de som kommer i januar.

Rotary har ansvar for at studenten kommer hjem til sine foreldre/foresatte på forsvarlig måte. Etter endt studieår skal studenten reise direkte til sitt hjemland. Det er ikke aktuelt at studenten skal reise via andre reisemål, besøke slekt eller venner eller annet selv om studentens foreldre godtar det. Rotary har ansvaret og vedkommende skal reise rett hjem etter endt utvekslingsår. Vertsfamilie eller representant fra klubben må følge studenten til flyplassen og se han/henne vel av sted.

Utvekslingsåret bør vare minimum ca 11 måneder. Noen ønsker å være så lenge som mulig, men ingen har oppholdstillatelse til å være her mer enn ett år. Noen studenter reiser hjem noe tidligere på grunn av opptaksprøver til videre skole.

Folkeregisteret og fremmedpolitiet: Husk å melde utmelding av folkeregisteret og i tillegg melde fra til politiet (fremmedpolitiet) at vedkommende har reist.

Vertsfamiliens rolle

Være familiemedlem, ikke gjest

Studenten skal være familiemedlem, ikke gjest i familien. Hun/han skal delta aktivt i familiens daglige gjøremål og ha sine rettigheter og plikter på samme måte som egne barn i familien. Familien er, ved å la studenten delta i det daglige gjøremål, en viktig bidragsyter for at studenten skal bli kjent med vår kultur, skikker og levemåte. Det anbefales at vertsfamilien og studenten går gjennom spørsmålene i **vedlegg 7**.

Det er viktig med god kontakt og gjensidig tillit. Dette er avgjørende for personlige samtaler og vanskelige tema. Hjemlengsel og andre personlig ting kan være vanskelig for en student som er langt vekk fra familien. Vertsfamilien bør være veileder ved innkjøp av klær og introdusere studenten i aktuelle miljøer.

Språk

Familien har en viktig rolle for å lære studenten norsk språk. Å lære språket er helt nødvendig for å få utbytte av oppholdet i henhold til Rotarys intensjoner. Det har til tider vært et problem at vi snakker så mye engelsk at studentene ikke lærer norsk. En halvtime noen ganger i uka med enkle setninger, som blir mye brukt, er en god start. Det er forventet at studentene både forstår og snakker norsk etter et halvt år, det blir arrangert obligatorisk språktest.

Økonomi

Daglige utgifter til mat og hygiene er vertsfamiliens bidrag. Dyre hygieneartikler dekkes av studenten selv. Vertsfamilien har ikke plikt til å ta med studenten på ferier, men dersom det er ønsket kan selvsagt studenten være med. Det kan da avtales at foreldrene/foresatte i hjemlandet betaler kostnadene ved turen (Eks. Vertsfamilien drar på busstur med musikkforening til utlandet, - foreldrene må gi samtykke og betaler utgiftene, studenten må følge Rotarys regler på turen.) Se mer under avsnittet regler for studenten.

Besøk fra hjemlandet

Det forventes ikke at vertsfamilien skal holde hus for studentens familie/venner fra hjemlandet. Eventuelle besøk fra hjemlandet skal samordnes slik at det ikke går ut over skolegang, og det skal være i samråd med vertsfamilien og rådgiver. Det er vertsfamilien som er "foreldre" under oppholdet her, og familien som er på besøk kan ikke unnta studenten fra å følge Rotarys regler. Eventuelle besøk fra

hjemlandet bør skje i siste halvår, men de bør ikke komme slik at de følger studenten hjem. I ferier er det greit at studenten blir med foresatte/familie på tur.

Overholdelse av reglene

Det er viktig at vertsførelde og rådgiver er godt informert om hvilke regler studenten skal forholde seg til. Rotary markedsfører seg med at det er sikkert og trygt å sende studentene på utveksling, og dette forplikter de som har ansvaret for studentene under oppholdet. Det anbefales at rådgiver gjennomgår reglene med student og vertsfamilier (**Vedlegg 5**).

Ved evt. problemer kontaktes rådgiver, og DYEO er til disposisjon.

NB: Dersom det er forhold som forstyrrer eller at noe ved utvekslingen ikke fungerer, skal dette tas tak i umiddelbart, ikke vente og håpe det ordner seg av seg selv, Mange har fått mislykkede opphold fordi Rotary-systemet ikke får vite om, eller får informasjon for sent. DYEO skal være samtalepartner og støtte for rådgiver.

Forhold der studenten er utsatt for ulykke, vold eller overgrep

Dersom student er utsatt for ulykke, vold eller overgrep

- Ring 113/ kontakt helsepersonell
- Opptre rolig
- Rådgiver/ klubb kontakter DYEO og MDYEO informeres
- Informer foreldre
- Fakta beskrivelse nedtegnes; sted, dato, personer m. v.
- Hendelsesforløp og studentens historie nedtegnes
- Studenten informeres om det som skjer videre
- Husk oppfølging og debrifing av student og andre involverte
- Straffbare forhold skal meldes til politiet
- Ved større skader og alvorlige tilfeller skal MDYEO informere Rotary Internasjonal umiddelbart.
- All pressekontakt skal gå via MDYEO

Dersom studenten er død/i koma

- Ring 113
- Rådgiver/ vertsklubb kontakter DYEO og MDYEO som tar avgjørelse om videre framgangsmåte. Er ikke MDYEO tilgjengelig, kontaktes korrespondent som tar videre kontakt med sponsorklubben i hjemlandet.
- Det må gis fullmakt fra foreldre hvem som kan opptre på vegne av dem i denne situasjonen.
- All pressekontakt skal gå via MDYEO

Se **Vedlegg 8** Retningslinjer for rapportering og behandling ved anklager om misbruk eller trakassering

ØKONOMI

Klubben dekker (minimum)

Lompepenger (månedspenger - kr. 1200,-)

Skolebøker/ PC-leie på videregående skole
Helt eller delvis kostnader til div. aktiviteter

Studenten eller dennes foreldre/foresatte dekker

Klær og dyre toalettartikler
Helt eller delvis kostnader til div. aktiviteter

Vertsfamilien dekker

Mat og daglig hygieneartikler.
Utgifter som normalt til sønn/datter i huset utover det som er nevnt ovenfor. Det er frivillig å ta med studenten på ferier og dyre turer.

Mobiltelefon

Det er ulik praksis i forhold til mobiltelefon til studenten. Det er klubben sitt ansvar å dekke dette eller om studenten gjør det selv.

Det er praktisk at studenten får et norsk simkort, som klubben ordner. Som regel kan studenten fortsette å bruke egen mobiltelefon, og bare sette inn nytt, norsk simkort.

Vedlegg:

1. Erklæring (sertifisering)
2. Kontaktpersoner i systemet
3. Parents accept to travel
4. Informasjon fra UDI, studieenheten, vedr. oppholdstillatelse
5. Rules and conditions in Norway
6. Advarsel om tidlig hjemsendelse (early return)
7. Second day questions
8. Retningslinjer for rapportering og behandling ved anklager om misbruk eller trakassering

Oversikt over kontaktpersoner i multidistrikt, distrikt og korrespondenter (<http://rye.rotary.no>)

Vedlegg 1 Erklæring – for vertsfamilier, klubbens tillitsvalgte og frivillige

De norske Rotarydistriktene 2250 – 2310 forplikter seg til å sikre et tryggest mulig miljø for alle som deltar i Rotarys aktiviteter. Det er en plikt for alle rotarianere, rotarianeres ektefeller, samboere, partnere samt andre frivillige, å etter beste evne forsøke å trygge sikkerheten og velferden for barn og unge som deltar i Rotarys ungdomsprogram eller ungdomsaktiviteter samt forebygge fysiske, seksuelle, eller følelsesmessige misbruk (2.120.1. Statement of Conduct for Working with Youth, Rotary Code of Policies 2019).

Erklæring

1. Jeg erklærer at jeg vil følge de regler som er utarbeidet av Rotary International og Rotary i Norge for Rotarys ungdomsutvekslingsprogram.
2. Ved min aksept av reglene og deltakelse i Rotarys ungdomsprogram, samtykker jeg i å ikke holde Rotary International, Rotary i Norge, Rotarydistriktet, eller den deltakende Rotaryklubb ansvarlig for eventuelle tap, skader på eiendom, personlig skade, eller død, oppstått ved en uaktsom handling, ei heller evt negative følger en gjennomført bakgrunnssjekk av meg i forbindelse med deltakelse i ungdomsutvekslingsprogrammet måtte få.

Underskrevet av (sett kryss):

Rådgiver _____ CYEO _____

Vertsfamilie _____ President _____

Annet _____

Navn: _____ Signatur: _____

Adresse:

Telefon: _____

E-postadresse:

Rotaryklubb (dersom medlem): _____

CPO/DYEO: _____

Vedlegg 2 Kontaktpersoner i systemet 20XX-20XX

Kontaktliste over personer i det norske Rotary-systemet fylles ut og leveres utvekslingsstudenten ved ankomst. Rådgiver (CC) og vertsfamilie bør også ha en kopi.

Rolle	Navn	Telefon - Epost
Klubbrådgiver (Host)		
President i klubben (Host)		
Distriktsansvarlig/DYEO (Host)		
Distriktsguvernør/DG (Host)		
Multidistriktsansvarl/MDYEO (Host)		
Klubbrådgiver (Home)		
President i klubb (Home)		
Distriktsansvarlig, DYEO (Home)		
Distriktsguvernør, DG (Home)		
Lege - fastlege		
Ambulanse		113
Tannlege		
Mental Helse	Hjelpetelefonen	Tel: 116 123
Krisetelefon/Selvmondsforebygging	Kirkens SOS	Tel: 22 40 00 40
Voldtektstelefon	«DIXI»	Tel: 22 44 40 50
Protection Officer, PO		
Vertsfamilie 1		
Vertsfamilie 2		
Vertsfamilie 3		

Vedlegg 3 Rotary exchange student in Norway and parents accept their son/daughter to travel

Exchange student: (**student's name**) hosted by the Rotary Club of

As (students name) parents we:

- allow him/her to visit (name, place)(length of time, dates).....
- are responsible for the student on this tour.
- will pay all the costs for the tour.

Contact information of the Rotarian/adult chaperone that has invited the student and takes responsibility for her/him during the entire stay in his/her home:

.....
.....

has to follow the rules signed as an exchange student with Rotary, even though Rotary is held free from responsibility.

As parents, we herewith exempt Rotary of responsibility and liability for the period indicated above.

.....
Date of signature

.....
Date of signature

.....
Father's name and signature

.....
Mother's name and signature

Please sign and return agreement by email (scanned) to District Youth Exchange Officer as soon as possible.

Kind regards

DYEO

Please note: Travel is permitted with host parents or for Rotary club or district functions authorised by the hosting Rotary club or district with proper adult chaperones. Other travel must be approved by the host district contact, host club, host family and student's own parents/legal guardians in writing exempting Rotary of responsibility and liability. Students may not travel alone or accompanied only by other students.

Agreed/signed after careful consideration/provision of required information/signatures:

.....
Place

.....
Date

.....
Club Councillor

.....
DYEO

Vedlegg 4 Informasjon fra UDI om oppholdstillatelse

Relevant regelverk:

Oppholdstillatelse til studenter - Utlendingsloven §26 første ledd bokstav b, jf. Forskriften §§6-19 første ledd og 6-33 andre ledd. UDI rundskriv, Dok.ID: RS 2010-101.

Vilkår:

- Formålet må være utdanning på heltid (pkt.2.1); dvs. at hvis studenten har for høyt fravær, vil oppholdstillatelsen kunne trekkes tilbake. Skolegang på heltid er forutsetning for opphold.
- Godkjente utdanningsinstitusjoner (pkt.2.3); unntaksvis for studenter på videregående skoler. Utveksling er et slikt unntak.
- Krav om sikret underhold (pkt.2.4); unntak for utvekslingsstudenter. Studentens Guarantee Form (GF) er tilstrekkelig dokumentasjon.
- Krav om bolig (pkt.2.5); studentens GF er tilstrekkelig dokumentasjon.
- Tillatelsens varighet (pkt.4.2); 31. august (for studenter som skal gå på skole t.o.m. vårsemesteret/28. februar (for studenter som skal gå på skole t.o.m. høstsemesteret). Tidligste innreisedag som regel 3 uker før skolestart, siste innreisedag ikke senere enn to uker etter studiestart.
- Søknads- og saksbehandlingsprosedyrer (pkt.5); hovedregel er at studenten registrer seg hos UDI fra hjemlandet. Endelig visum utstedes hos angitt politidistrikt ved fremmøte.
- Søknadsskjema og øvrig dokumentasjon (pkt.6); søknad om oppholdstillatelse skal fremmes elektronisk (Søknadsportalen).

NB!

- Etter fylte 18 år må søker betale gebyr.
- Det må fremvises opptaksbrev fra skolen med navn på søkeren/studenten, navn på skole, hvor lenge søkeren har skoleplass, m.m. Studentens Guarantee Form (GF) tilfredsstillende ikke kravet til dokumentasjon.
- Krav til dokumentasjon om underhold og bolig; GF er tilstrekkelig dokumentasjon.
- Samtykkeskjema; kopi av pass fra foreldre eller andre ansvarlige. OBS! Kun den siden i passet med bilde og signatur av foreldrene er nødvendig. Annen godkjent ID kan også brukes.

Studenten må registrere søknaden og søke om time hos politiet så snart som mulig. Ved bytte av skole må UDI informeres.

Visumpliktige: søknaden behandles av UDI. Politiet er ikke involvert før oppholdskort skal utstedes.

Vedlegg 5 Rules and conditions in Norway

Rules for RI's Youth Exchange Program in Multi-District Norway

District 2250, 2260, 2275, 2290, 2305, 2310

Please sign and scan this form and send it by email to: ove@midtskog.com

Please read very carefully – for your own safety and for a most successful exchange year.

1. All Rotary Exchange students must obey Norwegian law and the Rotary rules and regulations. Any violation of these will unfortunately result in immediate return home.
2. It is compulsory for the student to attend secondary high school during the year of exchange.
3. The student must have a one-year temporary life insurance policy for the year in Norway. This policy must be approved by Rotary in the student home country and be arranged prior to the students departure for Norway.
4. The youth Exchange Program is not a tourist vacation! It is a year to learn about Norwegian everyday life and culture, and Norwegian language. Travelling can only be undertaken in the company of host family, Rotary approved families or Rotary approved friends. Exchange students are not allowed to travel alone or in the company of other exchange students
5. The exchange student must be motivated and make a serious effort to learn Norwegian.
6. Exchange student may not phone or write directly to another Rotary club, friends or relatives in Norway or outside the country and ask to be hosted while on a tour or trip.
7. Inter-Rail, Hitch-Hiking and Back-packing is not allowed.
In short terms: Do not waste time and money in arranging private tours!
8. Students are encouraged to limit the use of Internet, WiFi and Cell phones. Extensive use of this is discouraged to prevent too much time spent on social media etc. Host families are allowed to limit this access.
9. The student is not allowed to invite other exchange students or friends to stay at their host family without having the host parents permission in advance.

10. Rotary Exchange students are not allowed to drive any motorized vehicle. This restriction also includes such activities as hang-gliding, parachuting and sailplanes. In order to be allowed to be a passenger aboard a light aircraft, the student must bring a written permit from their biological parents/legal guardians.
NB! Observe and confirm that your insurance policy covers your special sports activities.
11. Drinking alcoholic beverage is strictly forbidden, unless you are invited by your host family or other Rotarians to a drink in their company and you are above the age of 18. Do not forget that you are an ambassador both for Rotary as well as for your native country.
12. The student is not allowed to use or possess illegal drugs, except for valid medical reasons as prescribed by a physician.
13. The student must avoid serious romantic attachments. Remember that this rule is for your own good!
14. You must make a real effort to adapt and become an integral member of your host family, and share the duties and responsibilities like the other family members. Remember that you came to Norway to experience the Norwegian way of life.
15. Obtaining tattoo or body piercing is forbidden as long you are in Norway
15. Travelling without host parents or Rotary members is normally not allowed without permission from your Rotary counsellor and District Youth Exchange Officer. Always ask the club counsellor about travelling prior to the trip.
16. Your first priorities shall always be Rotary - your host family and the school. This means that you will attend club, district or national functions to which you are invited to and put aside any conflicting personal plans that you have made. In order to hold your responsibility to your host families, you are never to make any definite plans without consulting them first.
17. If you pass 18 years of age during your exchange year in Norway, you are still under the rules of Rotary International Youth Exchange Program.
18. When your exchange year is over you must leave Norway. Prolonging of your stay will normally not be granted. You must also return to your home country by direct route described on your original ticket. Stop over will not be accepted.
19. We strongly discourage the parents of our exchange students to visit their son or daughter while they are in Norway. If the parents wish to see where their son/daughter has been staying for the exchange year, they should not visit at start or at the very end of the exchange year. A visit should be prearranged with the host club and not take place the first 6 months and not the last 4 weeks
20. In Norway we have a very special kind of graduation celebration, which in most student cases includes buying an old car with a group of classmates/friends. These cars are called "russebil(-cars)" and the graduate students in Norway are called "russ".
As mentioned before Rotary students are not allowed to drive motorized vehicle. As the drinking pressure in a "russebil" normally is very strong, due to the fact that most students want to drink while celebrating and not drive, we do not allow our

exchange students to buy part in a "russebil".

21. If you are not following these rules and/or not showing any interest in learning about Norwegian culture, way of living or language, or do not show any interest in involving with the host families and your Rotary club, or in making friends during your stay, we might consider to send you home.

Date:..... Student name in block letters:
.....

.....
Student's signature Father's signature Mother's signature

Sign and send a scanned copy of both sides of this document to
ovmidtsk@online.no

Vedlegg 6 Advarsel om tidlig hjemsendelse (early return)

DEMANDS AND EXPECTATIONS FOR

*

*

*

I understand the demands and expectations as mentioned above. I am also aware of the consequences if I do not improve. I understand that if I do not improve as expected, the consequences will be an early return. I will now make a really hard effort to make my exchange become a success, both for the Rotary Club of....., for my host families, my sponsoring club at home, and for myself!

The Rotary Club of Date.....

.....
Exchange student

.....
President

.....
DYEO

Vedlegg 7A First night questions

Spørsmål for første dag i ny vertsfamilie.

First Night Questions

English	Spanish
<p>FIRST NIGHT QUESTIONS WITH YOUR HOST FAMILY These questions are suggestions only. You and your host family should discuss anything that you think is important. We suggest you discuss the items most important to you as soon as possible. When you are in a new place with not much language skill, it is best not to assume anything, but rather, to ask. The simplest questions may be the most important, such as "where is the bathroom"? You can come back to other questions as they seem necessary.</p>	<p>CUESTIONARIO PARA LA PRIMERA NOCHE CON SU FAMILIA ANFITRIONA Estas preguntas son solo sugerencias. Usted y su familia anfitriona deber�a discutir cualquier cosa que usted crea es importante. Nosotros sugerimos que usted discuta los �tems m�s importantes para usted lo m�s pronto posible. Cuando usted este en un nuevo lugar con un nivel de lenguaje no muy bueno, es mejor no dar por entendido nada, sino mejor, preguntar. Las m�s simples preguntas pueden ser las m�s importantes, como "donde esta el ba�o"? Usted puede regresar a cualquier otra pregunta si parecen necesarias.</p>
<p>1 What would you like me to call you? Should I call you Mom, Dad, or given (first) name, or something else?</p>	<p>1. �C�mo les gustar�a que yo los llame? Deber�a llamarlos "Mam�", "Pap�" o por su primer nombre o algo m�s?</p>
<p>2 What are my daily responsibilities while living in your home: a. Make my bed? b. Keep my room neat and clean? c. Clean the bathroom after I use it? d. Other?</p>	<p>2. �Cuales son mis responsabilidades diarias mientras vivo en su casa: a. Hacer mi cama?. b. Mantener mi cuarto arreglado y limpio?. c. Limpiar el ba�o despu�s que yo lo use?. d. Otros?</p>
<p>3 What is the procedure for laundering clothes? Where do I keep dirty clothes until they are to be washed?</p>	<p>3. �Cu�l es el procedimiento para lavar la ropa? �D�nde debo poner mi ropa sucia hasta el d�a de lavarla?</p>
<p>4 What is the procedure if I need to iron my clothes?</p>	<p>4. �Cu�l es el procedimiento si necesito planchar mi ropa?</p>
<p>5 May I use the iron, washing machine, sewing machine, etc.?</p>	<p>5. �Se me permite usar la plancha, lavadora, m�quina de coser, etc.?</p>

6 Where can I keep my bathroom accessories?	6. ¿Dónde puedo poner mis accesorios de aseo personal?
7 When is the most convenient time for me to use the bathroom on weekday mornings (in order to get ready for school)?	7. ¿Cuál es el horario más conveniente para que yo use el baño en las mañanas en los días durante la semana? (para prepararme antes de ir a la escuela)
8 When is the best time for me to shower or bathe?	8. ¿Cuál es el mejor momento para bañarme o aseo?
9 Is there anything special about using the bathroom I should know?	9. ¿Hay alguna cosa especial en cuanto al uso del baño que yo deba saber?
10 May I use the family's shampoo and tooth paste or should I buy my own?	10. ¿Puedo usar el shampoo de la familia y la pasta de dientes o debo comprar el mío propio?
11 When are mealtimes?	11. ¿Cuáles son los horarios de las comidas?
12 Do I have any responsibilities at meal times, such as to set or clear the table, wash or dry the dishes, dispose of the garbage?	12. ¿Tengo responsabilidades en las horas de las comidas, tales como preparar la mesa, lavar o secar los platos, desechar la basura?
13 May I help myself to food and drinks (non-alcoholic) at any time or must I ask first?	13. ¿Puedo servirme algo de comer o beber (no alcohol) en cualquier momento o debo primero preguntar?
14 May I use kitchen appliances such as the microwave, dishwasher or stove?	14. ¿Puedo usar los utensilios de la cocina tales como el microondas, lavadora de platos o estufa-cocina?
15 What areas of the house are strictly private, for example, your study, bedroom, pantry, etc.?	15. ¿Qué áreas de la casa son estrictamente privadas, por ejemplo, su estudio, habitación, despensa o alacena, etc.?
16 What are your rules about my drinking alcohol?	16. ¿Cuáles son sus reglas respecto a mi para beber alcohol?

17 What time must I get up weekday mornings?	17. ¿A qué hora debo levantarme en los días de la semana (lunes a viernes)?
18 May I rearrange the furniture in my bedroom?	18. ¿Se me permite arreglar los muebles de mi cuarto a mi manera?
19 May I put posters or pictures on the walls of my room? If yes, how do you want things attached to the walls?	19. ¿Puedo colgar cuadros, posters o fotos en las paredes de mi cuarto?. Si es así, como ustedes desean que las ponga en la pared?
20 Where can I store my suitcases?	20. ¿Dónde puedo guardar mis maletas?
21 May I use the stereo, computer or TV?	21. ¿Puedo usar el estereófono/ equipo de sonido, computadora o la televisión?
22 What time should I get up weekends and holidays?	22. ¿A qué hora debería levantarme los fines de semana y días festivos?
23 What time must I go to bed weekdays? Weekends?	23. ¿A qué hora debo ir acostarme a dormir en los días de semana? Y los fines de semana?
24 What time must I be at home on school nights if I go out?	24. ¿A qué hora debo estar en casa en noches de escuela si es que salgo de casa?
25 What time must I be in on weekends if I go out?	25. ¿A qué hora debo estar en casa los fines de semana si es que salgo de casa?
26 What dates are the birthdays of family members?	26. ¿Cuáles son las fechas de cumpleaños de los miembros de mi familia anfitriona?
27 May I have friends stay overnight?	27. ¿Puedo traer amigos para pasar la noche en casa?
28 What is your rule on entertaining friends in my room?	28. ¿Cuáles son sus reglas con respecto a la diversión de mis amigos dentro de mi

habitación?

29 Can I invite friends over during the day?
After school? When no one else is home?

29. ¿Puedo invitar amigos a la casa durante el día? ¿Después de la escuela? ¿Cuándo no hay nadie en casa?

30 What is the telephone number here? How do I contact you in an emergency when I am not here?

30. ¿Cuál es el número de teléfono aquí? ¿Cómo los contacto a ustedes en caso de emergencia cuando yo no este aquí?

31 How do I make telephone calls? What are the rules about telephone calls? Local, Long Distance, International? How and when may I pay for calls I make? How do you want me to keep track of my expenses for telephone calls?

31. ¿Cómo hago llamadas telefónicas? ¿Cuáles son las reglas acerca de llamadas telefónicas? Local, Larga distancia, Internacional? ¿Cómo y cuando debo pagar por las llamadas que yo haga? ¿Cómo desean ustedes que yo mantenga control de mis gastos por llamadas telefónicas?

32 What are the rules about access to the Internet and e-mail if there is a computer in the house? Are there time limits or time periods that use is permitted or prohibited? If you are not connected to the Internet, where can I find an Internet service to contact my family and friends?

32. ¿Cuáles son las reglas acerca del acceso al Internet y el correo electrónico si hay una computadora en la casa? Hay límite de tiempo o periodos de tiempo que el uso es permitido o prohibido? Si ustedes no tienen conexión de Internet, donde puedo yo encontrar un servicio de Internet para contactarme con mi familia y amigos?

33 May I receive telephone calls from my friends? Are there times of the day when calls are not acceptable?

33. ¿Se me permite recibir llamadas telefónicas de mis amigos? Hay horarios en que las llamadas ya no son aceptables?

34 What is the procedure about sending and receiving mail?

34. ¿Cuál es el procedimiento para enviar y recibir correo?

35 Do any of you have any special dislikes? For example, chewing gum, types of music, being late, wearing a hat at the table, being interrupted while reading, etc.

35. ¿Tiene alguno de ustedes alguna cosa que les disguste? Por ejemplo: Mascar chicle, tipos de música, llegar tarde, llevar un sombrero puesto en la mesa, ser interrumpido mientras lee, etc.

36 What transportation is available to me? (Walking, bus, bicycle, being driven, riding

36. ¿Qué tipo de transporte esta disponible para mi? (A pie/caminar, bus, bicicleta, ser

with friends, etc) Are there times or places it is unsafe for me to walk unescorted? Are there rules about traveling with friends?

transportado en carro, ser transportado con amigos, etc.) Hay horarios o lugares que es inseguro para mi caminar solo? Hay reglas acerca de viajar con amigos?

37 What transportation is available for shopping or going to movies?

37. ¿Que tipo de transporte esta disponible para ir de compras o ir al cine?

38 What are your expectations for me about going to church or other religious institution?

38. ¿Cu-les son sus expectativas acerca de mĪ en cuanto a ir a la iglesia u otra instituciŪn religiosa?

39 May I smoke? Where? (Rotary discourages smoking in general and forbids smoking in bedrooms)

39. ¿Se me permite fumar? øDŪnde? (Rotary no esta de acuerdo con fumar en general y prohĪbe fumar en habitaciones)

40 If I have a problem with the family or a family member that is bothering me, how do you want me to handle it?
a. Write a note to you explaining it.
b. Ask for a face-to-face discussion with you.
c. Tell my Rotary counselor.
d. Keep it to myself and live with it.

40. ¿Si tengo un problema con la familia o un miembro de la familia que me esta molestando/estorbando, como desean ustedes que lo maneje/enfrente? A. Escribir una nota a ustedes explic·ndoles. B Preguntar por una discusiŪn cara a cara con ustedes. C. Decirle a mi consejero rotario. D. Guard·rmelo para mĪ y vivir con eso.

41 How do I enroll in school?

41. ¿Como me matriculo en la escuela?

42 What do I do about school lunch? If there is an expense, who pays- me, you, Rotary?

42. ¿CŪmo hago con el almuerzo/lunch de la escuela? Si hay alg'n costo, quien lo paga: ustedes, Rotary o yo?

43 How can I arrange to go shopping for personal items?

43. ¿CŪmo puedo coordinar para ir de compras por mis objetos personales?

44 Is there anything else I can do around the house to be of help?

44. ¿Hay algo m·s que yo pueda hacer en la casa para ser de utilidad/ayuda?

45 Am I expected to attend Rotary meetings? How often? Who will arrange for this?

45. ¿øSe espera que yo vaya a las reuniones Rotarias? ¿Con que frecuencia? ¿QuiĒn arreglara para esto?

46 Is there anything else we should discuss?

46. ¿Hay alguna otra cosa más que deberíamos discutir?

47 Remember, ask about those things you feel are most important the first night, and then others as appropriate. Try to always keep an open and honest communication with your Host Family and Rotary.

47. Recuerda, pregunta acerca de esas cosas que tu crees son más importantes la primera noche, y luego otras según sean apropiadas. Trata siempre mantener una abierta y honesta comunicación con tu familia anfitriona y con Rotary.

Vedlegg 7B Second Day Questions

SECOND DAY QUESTIONS FOR DISCUSSION WITH YOUR ROTARY HOSTS

Here are some questions that can help you learn about your host Rotary Club and what they expect of you. They are suggestions only. You and your Youth Exchange Officer/Counselor should discuss anything that you think is important. The simplest questions may be the most important, such as "when does Rotary meet?".

When you are in a new country with questionable language skills, it is best not to assume anything, but rather, to ask. We suggest you discuss the items most important to you as soon as possible. You can discuss the other questions as they seem necessary.

About the counselor / YEO:

1. Tell me a little about yourself and your family.
2. Tell me a little about your Rotary Club history.
3. What is the difference between a YEO and a counselor?
4. How long have you and your club been involved with Rotary Youth Exchange?

Emergency:

5. What is your contact information?
6. Who is my emergency contact?
7. How do I call for emergency help?
8. In case my YEO/Counselor is not available, who are my alternate contacts?
9. Are all the police available for help or are there different types of police?

Club Policy:

10. Am I invited/expected to attend all Rotary meetings?
11. How often should I go to Rotary meetings?
12. When and where does the Rotary Club meet?

13. Who should I go with? Can I go alone?
14. Can I be the greeter at the Club for my first few Rotary meetings?
15. Am I allowed/expected to talk when I attend Rotary meetings?
16. How long am I allowed/expected to talk?
17. When can I schedule my presentation of my country in the Rotary Club?
18. Are there other Rotary clubs in town?
19. Can I attend other Rotary Club meetings in town?
20. Who should I contact in case I want to go to one of these Rotary Club meetings?
21. How should I dress for Rotary meetings? Casual/smart? Blazer?
22. What other events are there where I should wear my blazer?
23. Are there any Rotary groups for young people in town?
24. Can I join these groups?
25. Who can introduce me to them?
26. What are the different projects our Rotary Club organizes and when they do them?
27. Am I allowed to earn spending money?
28. When are the mandatory orientation weekends or meetings I need to attend?

Money/allowance:

29. How and when will I receive my monthly allowance from the Rotary Club?
30. How much is my monthly allowance?
31. When and where am I going to give the money for emergency fund?
32. What are things the Rotary will cover/pay for me? Such as activities or hobbies/school programs/books?
33. Should I open a bank account here in your country?
34. Does the ATM charge me a fee each time I withdraw cash?
35. Are there better banks than others that I should use?

School:

36. Who is going to show me the way to school on the first day and introduce me to the principal and school staff?
37. Are there any language tests I will have to pass to remain here?
38. Am I required to have passed grades in school to remain here?
39. Who can excuse me if I miss school for a Rotary event/meeting?

Host families:

40. Will I have more than one host family?
41. Do you know all of my host families?
42. When will I be able to meet them?
43. Whom should I call when I have problems with my host family?

Getting around:

44. What is the Club's policy on my travelling around the area?
45. Am I allowed to travel to other towns nearby?
46. How far am I allowed to go by myself?
47. How does the public transportation work (bus, subway, train)?
48. Am I allowed to travel by train or bus alone?
49. What is the best way to travel around the city without asking my host parents to drive me around?
50. Will a car stop for me when I want to cross the road?
51. What are the general social rules in the city?

- 52.** What is the best place to go shopping for clothes, souvenirs or gifts?
- 53.** Where is a good area for people my age to pass time and meet new people?
- 54.** Are there places in the City that I should avoid to be safe?
- 55.** Where is the post office?

Vedlegg 8 Retningslinjer for rapportering og behandling ved anklager om misbruk eller trakassering.

Disse retningslinjene er utarbeidet for ungdomsutvekslingsstudentenes sikkerhet i forbindelse med Norsk Rotarys Ungdomsutvekslingsprogram.

Definisjoner

”Misbruk” benyttes om seksuell eller følelsesmessig misbruk.

- a) Ved ”fysisk misbruk” forstås bevisst bruk av vold som resulterer i skade på offeret.
- b) Ved ”seksuell misbruk” forstås upassende og uønsket utsettelse for seksuell kontakt, aktivitet eller atferd. Det omfatter enhver form for seksuell berøring, samleie eller utnyttelse.
- c) Ved ”følelsesmessig misbruk” forstås vedvarende utsettelse for alkohol eller stoffer, verbale angrep på person, gjentakende avvisning eller ydmykelse, isolasjon eller et liv i frykt og angst.

Ved **”Trakassering”** forstås enhver personlig anstøtelig kontakt rettet mot en annen person eller andre personer, som man forventes å kjenne. Trakassering omfatter enhver støtende handling eller kommentar, som virker nedsettende og som forårsaker personlig ydmykelse.

Trakassering omfatter, men er ikke begrenset til:

- a) en oppførsel, som bryter ned offeret verdighet, for eksempel basert på farge, rase, etnisk opprinnelse, alder, sex, fysiske eller mentale handicaps.
- b) Nedverdiggende bemerkninger, ”practical jokes”, hentydninger til rase, religion, alder, nasjonalitet, farge, handicaps.
- c) Bruk av eller utbredelse av rasistisk, pornografisk eller annet nedsettende skriftlig materiale.
- d) Verbale trusler.
- e) Upassende eller anstøtelige fakter.

Ved **”seksuell trakassering”** forstås enhver uønsket og ikke velkommen atferd av seksuell karakter, som kan få en person til å føle seg krenket eller truet..

Seksuell trakassering kan omfatte, men er ikke begrenset til:

- a) Uønsket berøring.
- b) Uønsket omfavning eller kyss.
- c) Grove og seksuelle jokes eller kommentarer.
- d) Seksuelt motiverte fornærmelser, hån eller mobbing.
- e) Foreta seksuelt uanstendige eller obscøne fakter.
- f) Intens stirring på en person eller på deler av en person
- g) Gi løfter eller fremsette trusler for seksuelle ytelser.
- h) Spørre om sex.
- i) Gjentatte invitasjoner til sex tross for avslag.
- j) Uønsket seksuell flirt eller uanstendige tilbud.
- k) Stadig spørsmål, antydninger og tilbud samt kommentarer til en persons privatliv.
- l) Anstøtlige telefonoppringninger.
- m) Seksuell vold

Hvordan mottas en anklage om misbruk eller trakassering?

Når en forurettet person henvender seg om et tilfelle om mulig misbruk eller trakassering, bør man reagere etter følgende retningslinjer:

1. Motta rapport fra den forurettede
 - a) Lytt oppmerksomt og rolig
Aksepter at det krever et stort mot til å anmelde misbruk. Lytt og vær imøtekommende. Ikke uttrykk forargelse, avsky eller tvil.
 - b) Ikke lov fortrolighet.
Forklar at du må fortelle andre om forholdet for å forsikre om at det ikke skjer overfor andre personer.
 - c) Få fakta frem – men ikke som i et forhør.
Spør den forurettede om hva som skjedde, og hvem som gjorde det. Overbevis den forurettede om at han/hun gjorde det rette ved å fortelle det til deg.
Unngå å stille spørsmål med "hvorfor".
Husk at det er ditt ansvar og videreformidle den forurettedes historie til de rette myndigheter.
 - d) Ikke vær dømmende.
Ikke vær kritisk overfor noe som skjedde, og over noen som kan være involvert. Det er viktig ikke å kritisere den forurettede. Fortell den forurettede at det ikke er hans/hennes feil, og at han/hun har vært modig og voksen som har kommet til deg,
 - e) Skriftlig rapport.
Skriv en rapport over samtalen med den forurettede så raskt som mulig.
Husk tid og sted for samtalen.
Bruk den forurettedes egne ord, og skriv bare hva du er blitt fortalt.
2. Beskytt den forurettede.
Sørg for at den forurettede er i sikkerhet og har det bra. Fjern eventuelt den forurettede fra situasjonen og enhver kontakt med den anklagede.
Fortell den forurettede at det skjer av hensyn til hans/hennes eget beste, og at det ikke er noen straff.
Hvis det ikke er noen betenkeligheter hva sikkerhet angår, kan den forurettede selv bestemme om han/hun foretrekker å bli hos den anklagede.
3. Rapport til District Youth Exchange Officer (DYEO).
Lever rapport om anklagen så rask som mulig – og **senest 3 dager** etter hendelsen.
DYEO vil holde guvernøren orientert, og vil overlevere anklagen til behandling hos offentlig myndighet.
4. Vær diskret.
Unngå sladder og bebreidelser. Fortell om anklagen kun til de personene, som har krav på å få vite om saken. All informasjon om anklagen må holdes strengt fortrolig for å beskytte så vel den forurettede som den anklagede.
5. Oppfølging.

Når du har rapportert til DYEO, er din rolle avsluttet. Du kan være interessert i å følge opp saken, for å sikre at de nødvendige skritt blir tatt, men du må ikke ta kontakt med den anklagede om beskyldningene.

Prosedyrer vedrørende behandling av anklagen.

DYEO, som mottar rapporten med anklagen, er den første som skal reagere i henhold til følgende retningslinjer.

DYEO skal forsikre seg om at guvernøren er fullt informert om de skritt, som tas ved behandling av anklagen. Guvernøren kan ønske å bli direkte involvert i deler av behandlingen – eller i hele. DYEO skal holde den forurettedes rådgiver løpende orientert om alt som gjøres.

Hvis ikke annet er angitt, skal følgende skritt tas umiddelbart etter at rapporten over anklagen er mottatt – og ikke mer en 3 dager senere.

1. Det skal sikres at den forurettede straks fjernes fra enhver kontakt med den anklagede, såfremt dette er ønsket.
2. DYEO og guvernøren skal straks rapportere til rette myndighet (politiet). Ansvar for undersøkelsen av klagen ligger heretter hos politiet. Distriktet skal samarbeide omkring undersøkelsen. DYEO skal be politiet om å bli holdt underrettet om undersøkelsens forløp.
3. Dersom politiet avviser å undersøke klagen (henlegger saken) skal DYEO selv utarbeide en plan for en undersøkelse.

Avhengig av anklagens natur, dens alvor og de kjensgjerninger som foreligger, kan en eller flere av følgende muligheter drøftes med den anklagede.

Husk at hvis et ungt menneske er implisert, har han/hun rett til å ha en voksen ved sin side.

x) Finn en uformell løsning på klagen.

y) Gå videre med en formell undersøkelse.

z) Benytt rådgivning, megling eller andre resurser.

u) Undersøk andre fremgangsmåter.

4. Vær sikker på at den forurettede straks har fått den nødvendig hjelp.
5. Tilby den forurettede en uavhengig ikke-rotarianer som rådgiver til å ivareta hans/hennes interesser. Be de sosiale eller juridiske myndigheter foreslå en person, som ikke er rotarianer eller på annen måte involvert i programmet.
6. Bestem sammen med den forurettedes rådgiver, om foreldrene skal kontaktes og om den forurettede skal få et valg mellom å bli i landet, eller reise hjem.
7. Fjern den anklagede fra ethvert Rotary-program mens undersøkelsen pågår.
8. DYEO eller guvernøren skal informere Rotary International om anklagen **senest 72 timer** etter at den er blitt kjent for DYEO, og oversende en rapport over de skritt som er tatt, resultatet av undersøkelsen samt hvilken avgjørelse som er truffet.
9. Gjennomfør undersøkelsen etter den lagte plan så raskt som mulig og gi den anklagede, den forurettede og guvernøren en rapport om resultatet.

Forståelse for den forurettedes behov.

Etter anmeldelse av klagen vil det være et behov for en samlet holdningsinnsats til støtte for den forurettede. Den forurettede vil sikkert føle seg flau og forvirret, og vil kanskje ønske å reise hjem.

Den forurettede vil i tillegg forsøke å unngå vertsfamilien eller Rotary klubben. Etter en rapport om misbruk eller trakassering kan den forurettede ønske å avbryte oppholdet eller ønske å bli. Dersom han/hun ønsker å bli kan det skje så vel hos vertsklubben som hos en annen klubb i landet – alt etter forholdene.

Det kan være vanskelig for klubbmedlemmer, frivillige eller vertsfamilier å forstå hva den forurettede føler, men det vil være til stor hjelp for den forurettede å vite, at klubben fortsatt støtter vedkommende.

Klubbmedlemmer, frivillige og vertsfamilier kan føle seg usikre på sine roller og deres grenser. De bør imidlertid gjøre det som er nødvendig for å gi den forurettede sin fulle støtte.

Andres atferd.

Når det tas fatt i en anklage om misbruk eller trakassering, er det viktigste å sikre den forurettede. Klubbmedlemmer som blir kjent med anklagen, skal ikke spekulere over saken, gi kommentarer eller uttrykke en personlig mening om saken. Det vil kunne vanskeliggjøre undersøkelsen.

Klubbmedlemmer som blir kjent med anklagen, skal advares mot å kommentere undersøkelsen. Kommentarer om en forurettet til fordel for den anklagede eller om en anklaget til fordel for en forurettet er ikke i overensstemmelse med Rotarys idealer. Videre kan slike negative kommentarer føre til sak om ærekrenkelse mot rotarianere eller klubber.

Sanksjoner.

Hvis en anklage viser seg å være sann, vil følgende – utover de lovmessige sanksjoner – være gjeldende:

- a) En rotarianer som har misbrukt eller trakassert en beskyttet person, kan ikke være medlem av Rotary.
- b) En ikke-rotarianer, som finnes å ha misbrukt eller trakassert en beskyttet person, vil ikke kunne medvirke i Rotarys programmer og vil ikke kunne opptas som medlem i en Rotary klubb.